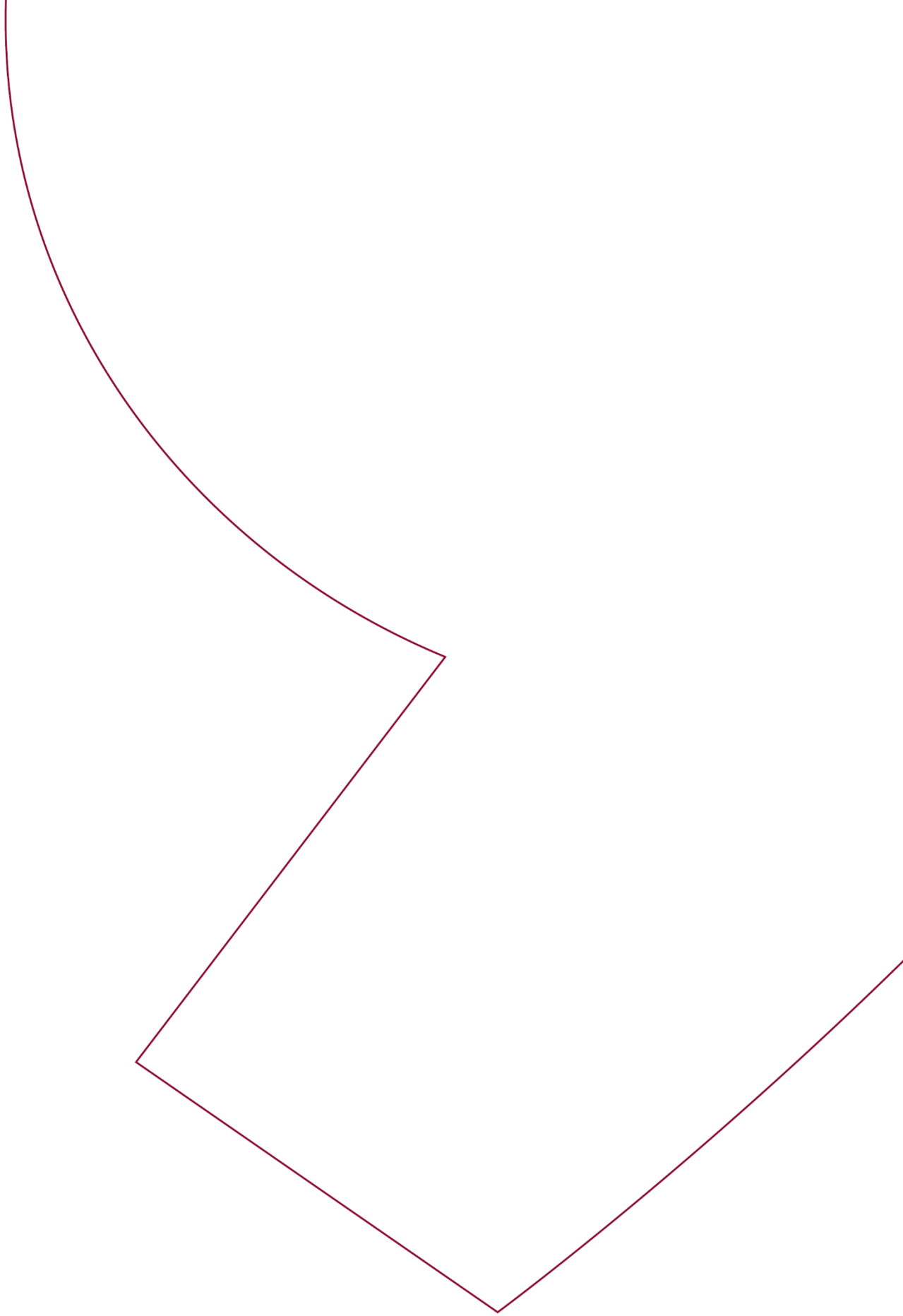

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding Muziek
voltijd

Fontys Hogescholen

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding Muziek
voltijd

Fontys Hogescholen
Fontys Hogeschool voor de Kunsten
Afstudeerrichtingen Academy of Music
and Performing Arts (AMPA) en
Muziektheater

CROHO nr. 34739

Hobéon Certificering & Accreditatie

Datum

24 oktober 2022

Auditpanel

Drs. J.E.J. Rutten

B.J.J. Palinckx

C. Witteveen (auditor Rockacademie)

F. Teunisse

C. Egbers

Secretaris

J. Koot

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	2
3.	INLEIDING	6
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	11
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	28
6.	AANBEVELINGEN	29
BIJLAGE I	Scoretabel	30
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	31
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	35
BIJLAGE IV	Panelsamenstelling	36

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Fontys Hogescholen – Fontys Hogeschool voor de Kunsten
status instelling	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Opleiding Muziek
registratienummer croho	34739
domein/sector croho	Taal en cultuur
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Music
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	Academy of Music and Performing Arts (AMPA) Muziektheater Rockacademie (ander rapport)
locatie	Tilburg
variant	Voltijd
joint programme	n.v.t.
onderwijstaal	Engels (AMPA) Nederlands (Muziektheater, Rockacademie)
datum audit / opleidingsbeoordeling	22 (AMPA en Muziektheater) en 23 (Rockacademie) juni 2022

2. SAMENVATTING

De hbo-bacheloropleiding Muziek bestaat uit drie afstudeerrichtingen: Academy of Music and Performing Arts (AMPA), Muziektheater en Rockacademie. Rockacademie wordt behandeld in een aparte rapportage.

AMPA is een praktijkgerichte, internationale opleiding die studenten opleidt voor een hybride, diverse muziekpraktijk in een continu veranderend werkveld. Muziektheater leidt muziektheaterperformers op die de disciplines zang en spel op een excellente manier geïntegreerd beheersen (en de discipline dans in basis).

Standaard 1. Beoogde leerresultaten

De Academy of Music and Performing Arts (AMPA) en Muziektheater hebben beide de onderwijsprogramma's gebaseerd op de competenties uit het Landelijk Opleidingsprofiel Muziek 2017. Naast competenties staan in het opleidingsprofiel ook gedragsindicatoren. Deze kunnen opleidingen aanpassen naar hun eigen profilering. Muziektheater heeft dit gedaan, met meer aandacht voor spel en dans in de indicatoren. AMPA heeft de indicatoren overgenomen uit het opleidingsprofiel.

AMPA heeft een duidelijke profilering en leidt studenten op voor een brede, dynamische beroepspraktijk. In het in 2017-2018 ingevoerde nieuwe curriculum staat het hoofdinstrument centraal, maar is er ook veel aandacht voor leren in collectief verband, ensembles en projecten. Wat AMPA beoogt sinds de vernieuwingen van 2018 vindt het panel adequaat en passend voor deze muziekopleiding. De opleiding heeft een concrete visie op papier en gaat aan de slag om die visie over de volle breedte uit te werken in de opleiding. Het panel onderschrijft deze actie zodat voor alle betrokkenen duidelijker wordt waar de opleiding voor staat.

Muziektheater leidt studenten op die de disciplines zang en spel op hoog niveau beheersen en de discipline dans op basisniveau. De nadruk binnen Muziektheater ligt op het onderzoeken en ontwikkelen van de artistiek-ambachtelijke vermogens van de student tot theatrale persoonlijkheid. Het auditpanel vindt dat Muziektheater een heldere profilering heeft, die past bij het eenduidige werkveld van de musical waar de studenten in terecht gaan komen.

Alle betrokkenen van de opleiding Muziek¹ (docenten, gastdocenten, werkveldvertegenwoordigers, alumni, studenten) dragen door hun betrokkenheid in het werkveld bij aan het up-to-date houden van de competenties en indicatoren van beide afstudeerrichtingen. Signalen uit het werkveld worden besproken binnen de teams en kunnen bijvoorbeeld leiden tot wijzigingen in het programma.

Ook is de opleiding Muziek lid van twee formele overleggremia en werken AMPA en Muziektheater veel samen met het (internationale) werkveld. Vertegenwoordigers van het werkveld waar het auditpanel mee sprak gaven aan in nauw contact te staan met de afstudeerrichtingen en continu te worden bevraagd op ontwikkelingen en verbeteringen. Wel beveelt het panel de opleiding aan om het contact met het werkveld meer te structureren, zodat input niet verloren gaat.

Het auditpanel is op basis van bovenstaande van oordeel dat de opleiding Muziek voldoet aan de eisen en komt voor AMPA en Muziektheater tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 1.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

Het programma zorgt ervoor dat de beoogde leerresultaten uit standaard 1 ook worden behaald. In de competentiematrix (AMPA) en de studiegids (Muziektheater) is precies terug te zien welke competenties waar in het programma aan bod komen.

De basis van zowel AMPA als Muziektheater is het ontwikkelen van artistiek-ambachtelijke vaardigheden op professioneel niveau. Ook de competenties creërend vermogen en omgevingsgerichtheid en de persoonsvorming van de student nemen een nadrukkelijke plaats in het onderwijsprogramma in.

---

¹ Met 'opleiding Muziek' worden de afstudeerrichtingen AMPA en Muziektheater bedoeld.

Beide afstudeerrichtingen werken met eigen programmaliijnen. Deze zorgen voor structuur in de onderwijsprogramma's.

Het auditpanel vindt het onderwijsprogramma van AMPA op orde. De opzet en inhoud zijn passend voor een muziekopleiding. Wel constateert het panel dat een sterkere eigen visie (zie aanbeveling standaard 1) ten goede gaat komen aan het programma.

Het auditpanel vindt het programma van Muziektheater passend bij waar de studenten voor opgeleid worden. Zij weet welke eisen het weinig veranderend werkveld stelt aan afgestudeerden en deze eisen komen terug in het programma.

Voor studenten van beide afstudeerrichtingen is voldoende ruimte om een eigen invulling aan het onderwijsprogramma te geven. Bijvoorbeeld door het kiezen van het eigen repertoire, het volgen van keuzevakken en het invullen van vrije studieruimte. Studenten gaven aan hier tevreden over te zijn.

Studenten van beide afstudeerrichtingen waarderen de vriendschappelijke, niet-competitieve sfeer. Een positief punt, maar niet heel representatief voor de beroepspraktijk waar het een stuk harder aan toe gaat. Een aanbeveling is dan ook om de studenten iets vaker te confronteren met het harde werkveld.

Beide afstudeerrichtingen besteden aandacht aan sociale veiligheid, zo is er een gedragscode en is FHK een project gestart rondom sociale veiligheid.

AMPA en Muziektheater kennen een expliciete (het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek) en een impliciete (het interpreteren van muziekstukken) onderzoekslijn. De nadruk in het onderzoek ligt op het ontwikkelen van een onderzoekende houding. Dit is passend voor een muziekopleiding vindt het panel. Beide afstudeerrichtingen werken samen met de Master of Music aan een doorlopende onderzoekslerlijn zodat er op het gebied van onderzoek een goede aansluiting is tussen de bachelor en de master.

De internationale dimensie is bij AMPA heel nadrukkelijk aanwezig, mede door het grote aantal internationale studenten. Muziektheater is een Nederlandstalige opleiding en beheersing van de Nederlandse taal is een vereiste. Wel heeft Muziektheater, en dus ook de studenten, contact met studenten en het werkveld in – met name - België. Het auditpanel vindt de keuzes die beide afstudeerrichtingen op het gebied van internationalisering hebben gemaakt passend en goed beargumenteerd.

Het onderwijsprogramma van AMPA is Engelstalig. De Nederlandse en buitenlandse studenten zijn te spreken over het niveau van het Engels van docenten. Docenten kunnen Engelse cursussen volgen. Dat AMPA de keuze heeft gemaakt om internationaal te gaan vindt het panel passend bij de huidige beroepspraktijk.

De studiebegeleiding van AMPA en Muziektheater is erop gericht om studenten te helpen bij i) het maken van keuzes, ii) het reflecteren op gemaakte keuzes en iii) het stimuleren van een zelfstuderende houding. Daarnaast is er een toegepast psycholoog waar studenten naartoe kunnen. Voor buitenlandse studenten is er een helpdesk waar studenten terecht kunnen voor hulp bij praktische zaken als het zoeken van een bijbaan.

AMPA en Muziektheater beschikken over voldoende (kwantiteit) en inhoudelijk en onderwijskundig gekwalificeerde docenten met ruime ervaring in de beroepspraktijk. Beide teams bestaan uit veel docenten met een kleine(re) aanstelling. Mede door de opkomst van MS Teams hebben docenten nu meer contact met elkaar.

Studenten zijn erg tevreden over de kwaliteit van de docenten: het contact met de docenten is fijn en ontspannen.

De opleiding vraagt regelmatig alumni als gastdocent, een logische keuze. Daarnaast werkt de opleiding ook regelmatig met mensen van buiten de opleiding. Het panel vindt dat belangrijk met het oog op andere perspectieven. Verder was het auditpanel te spreken over de kwaliteit en de inzet van de docenten.

De voorzieningen binnen FHK zijn passend voor een muziekopleiding. Het gebouw beschikt onder andere over een concertzaal, oefenruimten, spel- en dansstudio's en een mediatheek. Studenten zijn tevreden over de voorzieningen.

Het auditpanel is te spreken over het programma, het docententeam en de voorzieningen en komt daarom zowel voor AMPA als voor Muziektheater tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 2.

Standaard 3. Toetsing

Beide afstudeerrichtingen beschikken over een eigen toetsbeleid. In een competentiematrix staat voor beide afstudeerrichtingen de samenhang aangegeven tussen competenties, leerdoelen, onderwijsactiviteiten, toetsing en studiepunten. Door middel van toetsing bepaalt de opleiding steeds het niveau van de student (summatief), maar zorgt zij ook voor een waarderende (formatieve) beoordeling. Beide afstudeerrichtingen hanteren verschillende toetsvormen. Het panel heeft een aantal toetsen van beide afstudeerrichtingen bekeken en vindt deze toetsen en de bijbehorende beoordelingsformulieren passend bij het curriculum en het beoogde niveau. Wel benadrukt het panel het belang van het toetsen van alle soorten muziek, passend binnen het AMPA-profiel.

De opleiding zorgt er op verschillende manieren voor dat het toetsen en beoordelen op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier gebeurt.

Binnen Fontys Hogeschool voor de Kunsten is er een examencommissie die toeziet op het functioneren van het kwaliteitszorgsysteem van toetsing en examinering. Daarnaast hebben beide afstudeerrichtingen ook een eigen toetscommissie die de kwaliteit van de ontwikkeling en uitvoering van toetsing monitort. Het panel raadt de examencommissie aan om proactiever en meer beleidsadviseerend op te treden, tijdens de auditgesprekken bleek dat de commissie met name reactief handelt.

Het auditpanel vindt de toetsing en beoordeling van voldoende niveau en komt daarmee tot het oordeel 'voldoet' voor beide afstudeerrichtingen voor standaard 3.

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten

Het auditpanel bestudeerde tien afstudeerdossiers van AMPA en vier van Muziektheater². De panelleden merkten op dat de eindwerken voor beide afstudeerrichtingen van hbo-bachelor niveau zijn. Ook was het panel erg te spreken over de kwaliteit van de reflectie van de student op het eigen werk. Er zaten ook wat verschillen tussen beide afstudeerrichtingen. Zo vond het panel een aantal eindwerken van AMPA, van het oude profiel, wat traditioneel. Over de bekeken eindwerken van het nieuwe profiel waren de auditoren enthousiast, deze laten zien dat de opleiding op de goede weg is met de doorgevoerde veranderingen.

Het is volgens het panel terecht dat de klassieke tak van Muziektheater wordt ondergebracht bij AMPA, omdat het auditpanel zag dat het eindwerk van muziektheater klassiek daar beter bij paste.

Dat de afgestudeerden beschikken over het beoogde bachelorniveau blijkt ook uit de tevredenheid van alumni en het werkveld over de afgestudeerden. Studenten geven aan dat zij na de opleiding voldoende toegerust zijn om aan de slag te gaan in de beroepspraktijk en ze hebben ook bijna allemaal een zachte landing in het werkveld.

Het auditpanel komt dan ook voor deze standaard, voor beide afstudeerrichtingen, tot het oordeel 'voldoet'.

---

² Van de afstudeerrichting Rockacademie zijn ook 8 eindwerken beoordeeld, de bevindingen daarover zijn beschreven in het aparte rapport over Rockacademie.

Algemene conclusie:

Het auditpanel trof twee verschillende afstudeerrichtingen aan, één die goed aansluit bij de wat traditionelere beroepspraktijk (Muziektheater) en één die een nieuw curriculum heeft doorgevoerd om beter aan te sluiten op het snel veranderende werkveld (AMPA). Beide richtingen staan in nauw contact met het werkveld en weten wat de beroepspraktijk verwacht van hun afstudeerders. Het niveau van AMPA en Muziektheater is zeker voldoende. Dit blijkt ook uit de hbo-bachelor waardige eindwerken die het panel bekeek.

Het auditpanel beoordeelde alle standaarden met een 'voldoet' en komt tot het eindoordeel 'positief'.

Na instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter op 24 oktober 2022.

3. INLEIDING

Clustervisitatie Muziek

De visitatiegroep HBO Bachelor Muziek groep 1 bestaat uit vijf opleidingen. De audits zijn uitgevoerd door panels van twee evaluatiebureaus, AeQui en Hobéon. In de auditpanels is gezorgd voor overlap van panelleden, voorzitters en secretarissen, die meerdere audits in dit cluster hebben uitgevoerd.

De onderwijsinstelling

Fontys Hogeschool voor de Kunsten (FHK) is een van de 27 instituten van Fontys Hogescholen. FHK biedt bachelor- en masteropleidingen aan die organisatorisch zijn ingedeeld in de clusters Performing & Design en Kunsteducatie.

In 2019 is FHK gestart met een herinrichting van de organisatie: Reinventing FHK. FHK werkt toe naar een andere manier van werken, organiseren en leiding geven. FHK heeft hiervoor een aantal aandachtspunten geformuleerd, zoals:

- FHK zet de student en het artistieke discours centraal in alles wat zij doet (i.p.v. de interne organisatie).
- FHK legt zo veel mogelijk professionele ruimte bij opleidingsteams waardoor zij snel kunnen inspelen op wensen van de student en vraagstukken vanuit het werkveld en er meer ruimte is voor innovatie, feedback en samenwerking.
- FHK gaat meer interdisciplinair samenwerken waardoor ingespeeld kan worden op vraagstukken uit de buitenwereld.

De opleiding

De bacheloropleiding Muziek bestaat uit de Academy of Music and Performing Arts (AMPA), Muziektheater en Rockacademie (die in een aparte rapportage aan bod komt). AMPA leidt studenten op voor een diverse muziekpraktijk in een continu veranderend werkveld waarbij internationalisering en interdisciplinariteit belangrijke uitgangspunten zijn. Om hierbij aan te sluiten is AMPA in studiejaar 2017/2018 gestart met een nieuw en volledig Engelstalig programma. Inmiddels komt 60% van de studenten niet uit Nederland. Centraal binnen AMPA staat de beheersing van het instrument of de stem. Maar er is ook veel aandacht voor samenwerken in ensembles en interdisciplinair werken, ondersteund door een ondernemende en onderzoekende houding.

Muziektheater is een onderdeel van de Fontys Academie voor Muziek- en Musicaltheater. Deze academie bestaat uit de afstudeerrichtingen binnen resp. de opleidingen Muziek en Dans Muziektheater en Musicaltheater³. Musicaltheater legt de focus op dans en Muziektheater heeft als hoofdvak zang. Muziektheater leidt zangers op die ook goed kunnen acteren en bewegen. Tot studiejaar 2019/2020 kende Muziektheater twee richtingen: regulier en klassiek. Deze laatste wordt nu afgebouwd en gefaseerd ondergebracht bij AMPA.

Onderwijs in coronatijd

In de coronatijd hebben AMPA en Muziektheater het onderwijs en de toetsing vormgegeven op basis van de richtlijnen van Fontys en FHK. Beide afstudeerrichtingen hebben verschillende maatregelen genomen om het onderwijs en de toetsing zo goed mogelijk door te laten lopen (voor toetsing, zie standaard 3) en daarbij ook aandacht te besteden aan het welzijn van de studenten.

---

³ Musicaltheater is beoordeeld tijdens de audit van de hbo bacheloropleiding Dans

AMPA

Een aantal van de maatregelen die AMPA heeft genomen zijn:

- De theoretische vakken zijn online en hybride aangeboden, met extra individuele coaching. Als gevolg hiervan is een deel van het theorieonderwijs blended gemaakt. Ontwikkelingen op het gebied van blended learning hebben nog steeds de aandacht van de opleiding.
- Docenten, alumni en werkveldpartners konden online cursussen volgen op het gebied van Art&Technology.
- Individuele instrumentale en vocale lessen konden fysiek door blijven gaan.
- Het gebouw van FHK bleef opengesteld voor (internationale) studenten om te kunnen blijven studeren.
- Lessen en repetities voor kleine ensembles van maximaal vijf personen konden doorgaan, grote ensembles zijn geannuleerd gedurende een groot deel van studiejaar 2020-2021.
- Mentoren zijn extra toegerust en ingezet om studenten te ondersteunen en er is een toegepast psycholoog toegevoegd aan het mentoraat om studenten met mentale problemen bij te staan.
- Er waren tweewekelijks online coronabesprekingen voor studenten en docenten in samenwerking met de Master of Music. Hierin bespraken zij studiegerelateerde zaken en zorgden zij voor sociale ontmoetingen en uitwisseling van ervaringen.

Muziektheater

Muziektheater heeft ook (deels gelijke) maatregelen genomen, zoals:

- Een wekelijks online inloopsprekkuur met de studieleider waarin studenten en docenten ervaringen konden delen.
- Individuele lessen gingen zoveel mogelijk fysiek door, met de mogelijkheid om naar online over te stappen.
- Theorieonderwijs is online of hybride gegeven.
- Studieloopbaanbegeleiders boden studenten extra ondersteuning en monitoring.
- Er zijn online extra activiteiten georganiseerd zoals gesprekken met alumni, lezingen et cetera.
- In de periodes dat het mogelijk was, organiseerde Muziektheater extra dans-, spel- en zanglessen ter compensatie van de gemiste praktijklessen tijdens de lockdown.

Ontwikkelingen sinds de vorige accreditatie (2016)

Het auditpanel dat de opleiding in 2016 visiteerde gaf AMPA (toen nog Conservatorium) en Muziektheater een aantal aanbevelingen mee. Hieronder de aanbevelingen en de genomen acties.

AMPA:

1. Het auditteam beveelt het Conservatorium aan een oplossing te vinden voor het (te) kleine aantal studenten lichte muziek/jazz, zodat het kan borgen dat de studenten de benodigde competenties op het gebied van samenspel goed kunnen blijven ontwikkelen.

Vervolg

De afdeling jazz heeft geïnvesteerd in een nieuw, jong docententeam, in marketing en in samenwerking met het internationale werkveld en alumni. Hierdoor is het aantal studenten jazz gegroeid naar 11 eerstejaars. Hiermee is het totaal aantal studenten jazz nu 43 (streefgetal AMPA is 40 studenten voor de bacheloropleiding). Deze groei heeft een stimulans gegeven aan de sfeer en kwaliteit van de afdeling.

2. Het auditteam beveelt zowel het Conservatorium als Muziektheater aan door te gaan op de ingeslagen weg met betrekking tot het leren doen van onderzoek en het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden. Dat zal ook de theoretische onderbouwing, het niveau, en de diepgang van het onderzoek bij het afstuderen ten goede komen.

Vervolg

Onderzoek zit impliciet verweven in het musiceren op professioneel niveau. Met de start van AMPA in 2017 is een nieuwe vierjarige onderzoekslijn ontwikkeld en gestart. De lijn is

mede ontwikkeld om een nog betere aansluiting bij het artistiek onderzoek in de Master te realiseren.

3. Het auditteam beveelt het Conservatorium aan de meerwaarde van de (nieuwe) internationale contacten voor de docenten én studenten goed te onderbouwen en concrete doelen op te stellen.

Vervolg

AMPA is in vier jaar tijd veranderd van sterk regionaal en Nederlandstalig naar een internationaal georiënteerd, Engelstalig instituut met 60% buitenlandse studenten (circa 30 nationaliteiten, Europees en buiten Europa). Desalniettemin blijft AMPA aandacht houden voor haar regionale verankering. Ze hecht veel waarde aan het vergroten van intercultureel bewustzijn onder studenten en docenten. Internationale en Nederlandse studenten zitten daarom in gemixte klassen (en niet in aparte Nederlands- en Engelstalige). Daarnaast voert AMPA in het kader van 'internationalization@home' verschillende activiteiten uit die onder andere gericht zijn op het creëren van intercultureel bewustzijn en het streven naar een sfeer waarin diversiteit en inclusie kernwaarden zijn. In dit verband houdt ze rondetafelgesprekken, organiseert ze lezingen en ook informele activiteiten zoals een internationaal diner, internationale concerten en dansavonden om interculturele sociale uitwisseling te stimuleren. Op iets langere termijn wil AMPA ook de connectie met en inbedding van internationale studenten in de stad Tilburg vergroten.

4. Het is het auditteam opgevallen dat studenten van het Conservatorium waarvan het gemaakt werk van de toetsen inzag, bijna allemaal scoren tussen de 7 en 8,5. Het auditteam beveelt het Conservatorium aan te onderzoeken of de criteria wel voldoende discrimineren.

Vervolg

Deze aanbeveling is opgepakt door de toetscommissie en besproken met vakgroepcoördinatoren. Op basis van bevindingen zijn criteria herzien en waar nodig aangescherpt.

5. Het auditteam beveelt het Conservatorium aan nog eens te kijken naar het vak 'Harmonie' en de wijze waarop dat nu getoetst wordt. De toets sluit weliswaar aan bij de leerdoelen, maar is in de ogen van het auditteam niet meer relevant voor vandaag, te weinig praktijkgericht met te weinig focus op stijlbewustheid.

Vervolg

Er wordt vanaf studiejaar 2020-2021 met een nieuwe, Engelstalige, sterk op de praktijk gerichte methode gewerkt, namelijk The Musician's Guide to Theory and Analysis van Clendinning, J.P. & West Marvin, E.. Die keuze heeft ook gevolgen gehad voor het vak 'harmonie' wat nu geen apart vak meer is, maar geïntegreerd wordt. Naast veel voorbeelden zijn er opdrachten die direct aansluiten op de speel- en zangpraktijk van de studenten.

6. Het auditteam beveelt de examencommissie aan ook te monitoren of de ingezette veranderingen in het curriculum - bijvoorbeeld met betrekking tot het leren doen van onderzoek - ook het gewenste effect hebben op het gerealiseerde niveau. Tevens zou de commissie meer gebruik kunnen maken van de bevindingen van de vele externe examinatoren met betrekking tot het gerealiseerde niveau: gebruikt de commissie die bij de analyse om terug te blikken?

Vervolg

Jaarlijks vinden aan het begin van het studiejaar een evaluatie en kalibreersessie plaats met de vakgroepen waaraan de examinatoren deelnemen. De bevindingen worden betrokken bij de opzet voor het afstudeerproces en de afstudeerrecitals in het nieuwe studiejaar. De resultaten van de onder afgestudeerden uitgezette afstudeerevaluaties worden daarbij betrokken. De opdracht en procedurebeschrijving voor

afstudeerperformances (Instrument en Project: interdisciplinarity & ensemble) zijn aangepast en bij afstudeerders vanaf juni 2021 toegepast. Er wordt (zo veel) mogelijk gewerkt met dezelfde voorzitter en externe examiner per vakgroep om meer consistentie te krijgen in de uitvoering van beoordelingsprocedures en werkwijze. Het bevordert tevens het overzicht van een totaalbeeld van de kwaliteit van afstudeerders en wijze van interpretatie van beoordelingscriteria door examinatoren. Er is in 2021 een start gemaakt met het bijwonen van afstudeerpresentaties en beoordelingsbesprekingen bij alle FHK-opleidingen door examencommissieleden; dit zal worden voortgezet.

7. Het auditteam geeft het Conservatorium ter overweging mee van alle studenten bij het eindexamen voor een deel een breed concert te vragen met verschillende speeltechnieken en stijlen en niet alleen een uitvoering met een focus op één stijlperiode.

Vervolg

Deze overweging heeft AMPA ter harte genomen maar volgt ze niet. Ze gaat richting een nieuwe vorm van afstuderen: een artistiek-ambachtelijk/interpretatief deel en een interdisciplinair deel waarbij ensemble centraal staat. Het afhechten van kennis en inzicht in een breed repertoire wordt in alle voorgaande jaren gegarandeerd.

Muziektheater

1. Beide afstudeerrichtingen werken aan het aanhalen/versterken van de bestaande internationale contacten (Muziektheater), het uitbreiden van de contacten met andere buitenlandse conservatoria (Conservatorium) en het uitwisselen van docenten (en studenten), opdat ze (in de verdere toekomst) een internationale gemeenschap kunnen zijn/worden.

Vervolg

Muziektheater heeft als Nederlandstalige opleiding de voorbije jaren vooral ingezet op het creëren van contacten met partners in België. De belangrijkste vooropleidingen (7Mus Antwerpen, Kunsthumaniora Brussel en MUDA Gent) krijgen de mogelijkheid om voorstellingen en lessen bij te wonen en er is inhoudelijk overleg over de aansluiting van de vooropleidingen op de bachelor en terugkoppeling over de auditanten van die opleidingen na de audities. Daarnaast is er met het Conservatorium Brussel regelmatig contact over gemeenschappelijke problemen (vb online kunstonderwijs) en worden de linken naar elkaars voorstellingen gedeeld met de studenten.

2. Het is belangrijk dat Muziektheater zijn plannen voor het verder ontwikkelen van een onderzoekende houding en ondernemerschap realiseert in alle vier de studiejaar.

Vervolg

Academie voor Muziek- en Musicaltheater (M&M) heeft de positionering van onderzoek en theorieonderwijs binnen muziektheater en musicaltheater en andere internationale opleidingen onderzocht en heeft op basis daarvan een gemeenschappelijke onderzoeks- en theorielijlijn ontwikkeld die nu grotendeels geïmplementeerd is in het onderwijs van M&M. Er zijn twee nieuwe docenten aangesteld die die lijn begeleiden en ook doortrekken richting Master of Music. Wat ondernemerschap betreft wordt er in het eerste, derde en vierde studiejaar specifiek ingegaan op ondernemerschap: zowel de ontwikkeling van kennis, vaardigheden en een ondernemende houding als het leren jezelf te positioneren in het werkveld. In het eerste jaar wordt er gefocust op alumni (welke werkzaamheden doen ze, hoe pakken ze het aan, wat verdienen ze etc.) en in jaar drie en vier wordt er gewerkt rond de concrete voorbereiding naar het werkveld toe: ZZP/factureren/website/communicatie etc.

3. Het programma biedt op dit moment waar de studenten en het werkveld behoefte aan hebben. Maar het auditteam beveelt Muziektheater Regulier aan goed na te denken over de consequenties voor het curriculum als de werkgelegenheid in de sector musical verder afneemt.

Vervolg

M&M bereidt de studenten in de eerste plaats voor om als musical/muziektheaterperformer aan de slag te gaan maar leidt hen ook op voor andere werkveldmogelijkheden. Zo krijgen studenten workshops camera-acteren (series/films), nasynchronisatie (dubben van (animatie)films en series) en leren ze tijdens de opleiding zelf organiseren (regie-assistentie, productie-assistentie) en voorstellingen maken (opzetten van eigen producties). Via een onderwijsaanbod met educatieve vakken in de vrije studieruimte kunnen ze ook zangles leren geven. Door het aanbieden van deze workshops komen studenten in aanraking met een breder werkveld en kunnen afgestudeerden ook gericht op zoek naar werkmogelijkheden buiten musicalproducties.

4. Daar waar nodig/gewenst treffen de beide afstudeerrichtingen verbetermaatregelen, zoals de professionalisering van docenten en het vervullen van een controlerende rol bij het toetsen (Conservatorium en Muziektheater) of de aanpassing van de hoeveelheid summatieve toetsen (Muziektheater).

Vervolg

Intussen is het aantal summatieve toetsen sterk teruggebracht en de toetscommissie houdt toezicht op de toetskalender en alles wat het toetsen aangaat. Hiervoor gaat de toetscommissie proactief in gesprek met de studenten en de opleidingscommissie. Zo worden naar aanleiding van een bevraging van de studenten door de toetscommissie de summatieve toetsen verspreid over 2 toetsweken (eerder was dat 1 week) en is de toetsperiode in december afgeschaft.

5. De schriftelijke verantwoording en reflectie m.b.t. het afstuderen behoeft nog aandacht; zou meer diepgang mogen hebben. Daar is Muziektheater al mee bezig.

Vervolg

In het kader van het uitrollen van de gemeenschappelijke onderzoeks- en theorieën binnen M&M is ook het aan het afstuderen gekoppelde onderzoek herzien. Begeleiding van dit onderzoek wordt niet meer gedaan door de drama-docent die ook de afstudeervoorstelling coacht, maar is ondergebracht bij andere docenten gespecialiseerd in onderzoek en dramaturgie. Zij coachen de studenten in hun onderzoek en de verslaglegging daarvan. Op deze manier wordt meer diepgang in het onderzoek gerealiseerd en bij verder verwerven van competenties die ze ook in hun beroepspraktijk kunnen gebruiken (bij het creëren van een rol of het maken van een stuk bijvoorbeeld).

In onderstaand rapport beschrijft het auditpanel bij de verschillende standaarden zijn bevindingen, onder andere met betrekking tot de hierboven genoemde ontwikkelingen.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

Competenties / gedragsindicatoren

De Academy of Music and Performing Arts (AMPA) en Muziektheater hebben beide de onderwijsprogramma's gebaseerd op de competenties uit het Landelijk Opleidingsprofiel Muziek 2017. Dit profiel is opgesteld door Netwerk Muziek van Nederlandse Conservatoria en gevalideerd door de beroepspraktijk. Voor de niveaubeschrijving is gekeken naar de nationale en internationale kaders voor eindkwalificaties voor hoger beroepsonderwijs (de Dublin descriptoren en Polifonia Dublin descriptors first cycle), de niveau-aanduiding van Vereniging Hogescholen (de hbo-standaard), het Europees Kwalificatieraamwerk EQF niveau 6 en het Nederlands Kwalificatieraamwerk NLQF niveau 6.

Voor AMPA zijn deze competenties in 2018 in jaar 1 ingevoerd en steeds een jaar doorgeschoven. Voor Muziektheater gebeurde dit in 2019. Daar werkt zij alleen in jaar 4 nog met de 'oude' competenties uit 2002.

Competentie	Omschrijving
Ambachtelijk vermogen (kerncompetentie)	De student beschikt over een breed scala aan vakinhoudelijke kennis en vaardigheden en past deze toe in uiteenlopende muzikale contexten.
Creërend vermogen (kerncompetentie)	De student geeft vanuit een eigen artistieke visie en doelstelling vorm aan een muzikale uiting.
Omgevingsgerichtheid (kerncompetentie)	De student signaleert ontwikkelingen in de (inter-)nationale beroepspraktijk en samenleving en positioneert zichzelf en zijn werk ten opzichte hiervan.
Vermogen tot onderzoek en ontwikkeling	De student evalueert de eigen artistieke prestaties en gebruikt hiervoor reflectie en onderzoek op de ontwikkeling van de eigen identiteit, het eigen handelen en werken inclusief dat van anderen om zo die artistieke prestatie voortdurend te verbeteren.
Communicatief vermogen	De student interacteert effectief binnen uiteenlopende beroepscontexten en zet hierbij passende communicatievormen en -middelen in.
Organiserend vermogen	De student geeft werksituaties en netwerken duurzaam vorm waardoor hij (zijn) ambities kan verwezenlijken.
Didactisch vermogen	De student maakt gebruik van de eigen muzikale kennis en vaardigheden om de muzikale ontwikkeling of prestaties van anderen te faciliteren.

Naast competenties staan in het opleidingsprofiel ook gedragsindicatoren. Deze kunnen opleidingen aanpassen naar hun eigen profilering. Muziektheater heeft dit gedaan, met aandacht voor spel en dans in de indicatoren. AMPA heeft de indicatoren overgenomen uit het opleidingsprofiel.

Profilering / eigen inkleuring

AMPA

AMPA leidt studenten op voor een brede, dynamische beroepspraktijk, met aandacht voor de traditionele beroepspraktijk maar ook voor de hedendaagse, cross-disciplinaire beroepspraktijk. Met de invoering van het nieuwe, internationale curriculum in studiejaar 2017-2018 is er naast de focus op het hoofdinstrument, zang of compositie veel aandacht voor leren in collectief verband, ensembles en projecten.

Studenten werken met andere opleidingen binnen FHK samen wat hen voorbereidt op de diversiteit van het continu veranderende werkveld. Daarnaast ontwikkelen studenten digitale en technologische kennis en vaardigheden die zij kunnen toepassen in hun werk.

Wat AMPA beoogt met de invoering van het nieuwe curriculum vindt het panel adequaat en passend voor deze muzikopleiding. De opleiding heeft een concrete visie op papier en gaat aan de slag om die visie over de volle breedte uit te werken in de opleiding. Het panel onderschrijft deze actie zodat voor alle betrokkenen duidelijker wordt waar de opleiding voor staat. Wel mist het panel een concrete, scherpere, visie op een moderne musicus. Het auditpanel beveelt AMPA aan deze visie aan te scherpen en te concretiseren welke competenties nodig zijn voor deze moderne musicus.

Muziektheater

Muziektheater leidt studenten op die de disciplines zang en spel op hoog niveau beheersen en de discipline dans op basisniveau. De focus ligt dus op zanger/acteur. Hierin onderscheidt zij zich van de andere twee muziektheater-opleidingen die zich meer richten op de scheppende kant van het vak (het maken) en op de dramatische kant (acteur/ zanger). De nadruk binnen Muziektheater ligt op het onderzoeken en ontwikkelen van de artistiek-ambachtelijke vermogens van de student tot theatrale persoonlijkheid aangevuld met een aantal funderende vakken, onder andere op het gebied van ondernemerschap. Het auditpanel vindt dat Muziektheater een heldere profilering heeft, die past bij het werkveld waar de studenten in terecht gaan komen.

Internationale oriëntatie

De opleiding maakt de internationale oriëntatie op verschillende manieren zichtbaar. Allereerst is de opleiding Muziek actief lid van de Association Européenne des Conservatoires (AEC). AEC heeft kaders beschreven die zijn meegenomen in het gehanteerde Landelijk Opleidingsprofiel. Kijkend naar de competenties, dan komt internationale oriëntatie met name terug in de competentie 'omgevingsgerichtheid' waar de student ontwikkelingen in de (inter)nationale beroepspraktijk en samenleving signaleert en zichzelf en zijn werk ten opzichte daarvan positioneert.

Afstemming met vakgenoten en werkveld

Iedereen die is betrokken bij de opleiding (docenten, gastdocenten, werkveldvertegenwoordigers, alumni, studenten) draagt door zijn of haar betrokkenheid in het werkveld bij aan het up-to-date te houden van de competenties en indicatoren van beide afstudeerrichtingen.

Muziektheater werkt standaard met gastdocenten en vraagt professionals uit het werkveld om een bijdrage te leveren aan onder andere auditietrainingen, beoordelingen en workshops. Docenten en gastdocenten van beide afstudeerrichtingen zijn werkzaam in de praktijk en bezoeken relevante symposia en dergelijke. Signalen die zij uit werkveld opvangen bespreken zij binnen de afstudeerrichtingen en die kunnen leiden tot een aanpassing in het onderwijsprogramma, een nieuwe masterclass of een keuze voor een gastdocent.

Ook is de opleiding Muziek lid van twee formele overleggremia: het landelijk Netwerk Muziek (conservatoria, hbo-opleidingen Muziek) en AEC (Association Européenne des Conservatoires). Beide afstudeerrichtingen werken samen met het (internationale) werkveld aan projecten en masterclasses. Dit zijn partners als Stage Entertainment, Opus One, Historalia Productions, Kamerata Zuid (Muziektheater) en met AskolSchönberg, Brabant Koor, philharmonie zuidnederland, Paradox Tilburg, Opera Spanga, La Piratesse en Het Concreet (AMPA). Zowel AMPA als Muziektheater onderhouden contact met alumni. AMPA organiseert iedere twee jaar een alumni-event waarin ontwikkelingen binnen de opleiding en binnen het werkveld worden besproken en Muziektheater houdt o.a. contact met alumni doordat studenten hen interviewen over hun werk en de beroepspraktijk. Vertegenwoordigers van het werkveld waar het auditpanel mee sprak gaven aan in nauw contact te staan met AMPA en Muziektheater en continu te worden bevraagd op ontwikkelingen en verbeteringen. En ook het panel zag dat er veel afstemming was tussen werkveld en de opleiding Muziek. Wel beveelt het panel de opleiding aan om het contact met het werkveld meer te structureren; zodat opgehaalde input niet verloren gaat. En zorg dan dat er in die commissie ook kritische partijen zitten die geen band hebben met de opleiding.

Weging en Oordeel

AMPA en Muziektheater hebben beide de onderwijsprogramma's gebaseerd op de competenties uit het Landelijk Opleidingsprofiel Muziek 2017. Naast competenties staan in het opleidingsprofiel ook gedragsindicatoren. Deze kunnen opleidingen aanpassen naar hun eigen profilering. Muziektheater heeft dit gedaan, met meer aandacht voor spel en dans en AMPA heeft de gedragsindicatoren overgenomen.

AMPA heeft een duidelijke profilering: in het in 2017-2018 ingevoerde nieuwe curriculum staat het hoofdvak centraal maar is er ook veel aandacht voor leren in collectief verband, ensembles en projecten. Het panel vindt dit een passend profiel en vindt het net als de opleiding belangrijk dat deze visie in de volle breedte wordt uitgewerkt.

Muziektheater leidt studenten op die de disciplines zang en spel op hoog niveau beheersen en de discipline dans op basisoniveau. Het auditpanel vindt dat Muziektheater een heldere profilering heeft, die past bij het eenduidige musicalwerkveld waar de studenten in terecht gaan komen. Alle betrokkenen van de opleiding Muziek dragen door hun betrokkenheid in het werkveld bij aan het up-to-date te houden van de competenties, indicatoren en de curricula van beide afstudeerrichtingen. Ook is de opleiding Muziek lid van overleggremia en werken de beide afstudeerrichtingen veel samen met het (internationale) werkveld. Vertegenwoordigers van het werkveld staan in nauw contact met de opleiding. Het panel beveelt de opleiding wel aan om het contact met het werkveld meer te structureren, zodat input niet verloren gaat.

Het auditpanel vindt de beoogde leerresultaten passend bij de opleiding Muziek en komt daarmee zowel voor AMPA als voor Muziektheater tot het oordeel 'voldoet'.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*). Indien het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd, motiveert de opleiding deze keuze. Dit geldt ook indien de opleiding een anderstalige opleidingsnaam hanteert. Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren. Voorzieningen worden niet beoordeeld, tenzij deze specifiek voor de betreffende opleiding zijn getroffen.

Bevindingen

Programma

Koppeling competenties en programma

In de competentiematrix (AMPA) en de studiegids (Muziektheater) staat beschreven welke competenties waar in het programma aan bod komen. Het auditpanel heeft deze matrix en de studiegids bekeken en zag dat alle competenties in het programma terugkomen. Per vak zijn de competenties en gedragsindicatoren uitgewerkt in leerdoelen en beoordelingscriteria. Deze vinden studenten terug in de studiehandleiding van de vakken. De leerdoelen nemen gedurende de studie toe in complexiteit en zelfstandigheid. De competenties, de uitwerking van de competenties in het programma, de opdrachten, toetsen en beoordelingen zijn in lijn met elkaar.

Opzet en inhoud programma

Voor beide afstudeerrichtingen geldt dat zij een omvang hebben van 240 EC. De curricula zijn opgebouwd uit de propedeusefase (60 EC), de hoofdfase (120 EC in jaar 2 en 3) en de afstudeerfase (60 EC in jaar 4). In het programma is in jaar 3 ook vrije studieruimte van 30 EC opgenomen waarin studenten de mogelijkheid krijgen om zich te verbreden en verdiepen. Dit programmaonderdeel mogen zij zelf vormgeven. Studenten kunnen bijvoorbeeld een minor volgen binnen of buiten Fontys, maar kunnen ook kiezen voor Free Choice. Hiermee kunnen studenten op basis van een budget een eigen programma samenstellen. Een mooie invulling van de vrije ruimte vindt het panel.

De basis van beide afstudeerrichtingen is het ontwikkelen van artistiek-ambachtelijke vaardigheden op professioneel niveau. Dit zag het panel ook duidelijk terug in beide afstudeerprogramma's. Ook de andere twee kerncompetenties (creërend vermogen en omgevingsgerichtheid) en de persoonsvorming van de student nemen een belangrijke plaats in het onderwijsprogramma in. Het leren in interactie met anderen (studenten, docenten, professionals) staat hierbij centraal.

AMPA

De opleiding start in de propedeusefase met de basis op het gebied van kennis, vaardigheden en attitude. Studenten vormen een antwoord op de vraag: wat heb ik nodig om als muziekprofessional te kunnen functioneren? In de hoofdfase gaan de ondersteunende praktische en theoretische vakken uit de eerste fase door. Studenten werken zelfstandiger en met een complexer repertoire dan in de propedeusefase. Ook ontwikkelen ze een eigen muzikaal-artistieke persoonlijkheid door bijvoorbeeld het volgen van keuzemodules en de eerder genoemde vrije studieruimte. Dit zet zich voort in jaar vier, de afstudeerfase, waarbij studenten ook werken aan hun afstudeerconcert.

Het studiejaar is voor AMPA verdeeld in vier periodes van tien weken, ofwel twee semesters van twintig weken. De meeste modules duren een semester of een collegejaar; sommige duren een of drie periodes.

De inhoud van de opleiding is ingedeeld in vijf programmalijnen: Practice, Theory & reflection, Professional development, Free study space (in jaar 3) en Assessment. Deze lijnen lopen een aantal of alle jaren door.

In Practice draait het om de beheersing van het instrument of de stem, de artistiek ambachtelijke vaardigheden. De student volgt individuele lessen en ensemblelessen.

De programmalijn Theory & reflection behandelt de theorie en leert de student een onderzoekende houding en onderzoeksvaardigheden aan. AMPA legt de nadruk op de brede beroepspraktijk, vandaar dat in deze programmalijn ook vakken aan bod komen die gericht zijn op verbreding en verdieping van muzikale vaardigheden. Voorbeelden van (keuze)modules zijn: muziektheorie (gehoortraining en analyse), muziek- en cultuurgeschiedenis en filosofie, ensembleleiding, harmonie/fanfare-directie, arrangeren, muziek & financiën.

In Professional development verbreedt de student zich als musicus. Vakken die hierbij horen zijn ondernemerschap en educatie. Ook bouwt de student aan een relevant netwerk. Bij de studiebegeleiding, die binnen deze lijn valt, leert de student te reflecteren op zijn eigen ontwikkeling. Studenten werken in dit vak onder andere aan het zichtbaar maken van hun identiteit.

Free study space is de eerder genoemde vrije studieruimte.

Binnen Assessment gaat het om de reflectie van de student in het afgelopen studiejaar. Ook stellen studenten een portfolio met showcase samen en wordt er een koppeling gemaakt tussen het geleerde en de praktijk.

Het auditpanel vindt het onderwijsprogramma van AMPA op orde. De opzet en inhoud zijn passend voor een muziekopleiding. De doorvertaling van de nieuwe visie van AMPA wordt nog niet overal in het programma zichtbaar. Wel heeft het panel tijdens de audit mooie voorbeelden gehoord van bijvoorbeeld interdisciplinair werken. Dit zijn zaken om ook vast te leggen in het programma.

Muziektheater

Het curriculum van Muziektheater is net als bij AMPA verdeeld in 3 fasen: de propedeusefase, de hoofdfase en de afstudeerfase. De student sluit iedere fase af met een portfolio-assessment. Na de propedeusefase toont de student (door middel van reflecteren op zijn competentieontwikkeling) aan dat hij het juiste niveau beheerst om de opleiding succesvol te kunnen volgen. Na de hoofdfase toont de student in zijn portfolio assessment aan dat hij zich inhoudelijk heeft verdiept en aan het eind van de afstudeerfase laat de student zien dat hij startbekwaam is om in de praktijk aan de slag te gaan. Het programma loopt net als bij AMPA op in complexiteit en zelfstandigheid, de zelfsturing neemt gedurende de opleiding toe.

Het onderwijsprogramma is verdeeld in programmalijnen. De meeste vakken binnen de programmalijnen lopen alle vier de studie jaren door. De belangrijkste programmalijnen zijn:

- De zang-, spel- en dansvakken (de artistiek-ambachtelijke vakken). Hierin ligt de focus op het leren beheersen van de stem en het lichaam.
- De funderende vakken. Hier gaat het om de ontwikkeling van kennis, vaardigheden en een ondernemende houding en leren studenten een eigen positie in te nemen in het werkveld. Lessen (muziek)theorie, ondernemerschap, auditietrainingen en workshops vallen onder deze programmalijn.
- Projecten. In deze lijn passen de studenten het geleerde toe in beroepssituaties. Voorbeelden zijn de jaarlijkse eindvoorstellingen en het M&M lab waar studenten hun makerschap ontwikkelen.

Daarnaast is er in het onderwijsprogramma ruimte voor studieloopbaanbegeleiding en is er de vrije keuze in jaar 3. Hierin kiezen studenten onderwijsvakken die verdiepend of verbredend zijn. Een studiejaar van Muziektheater is verdeeld in drie trimesters van twaalf weken. Het derde trimester is een productieperiode waarin studenten het geleerde in de praktijk brengen.

Het auditpanel vindt het programma van Muziektheater passend bij waar de studenten voor opgeleid worden. Zij weet welke eisen het weinig veranderende werkveld stelt aan afgestudeerden en deze eisen komen terug in het programma.

Student-centered en studenttevredenheid

Een groot deel van het programma ligt vast, maar er is voor studenten voldoende ruimte om een eigen invulling aan het programma te geven. Onder andere door het kiezen van het eigen repertoire, het volgen van keuzevakken en het invullen van de vrije studieruimte. Studenten waar het auditpanel mee sprak gaven aan de vrijheid om een eigen programma vorm te geven erg te waarderen en daarbij ook goed geholpen te worden door de opleiding. En ook het panel is te spreken over de uitgebreide keuzemogelijkheden die studenten hebben.

Studenten zoeken steeds vaker studenten van andere opleidingen op om samen te werken. Er zijn twee projectweken waaraan alle 1^e en 2^e jaars studenten van alle kunstopleidingen van FHK deelnemen. De opleiding probeert deze samenwerkingen te stimuleren. Maar de vraag 'hoe vrijblijvend moeten de samenwerkingen zijn?' houdt de opleiding bezig. Niet alle studenten hebben namelijk behoefte aan samenwerking met andere opleidingen. De opleiding initieert zelf op kleine schaal samenwerkingsprojecten met andere opleidingen.

Studenten geven desgevraagd aan wel studiedruk te voelen, maar dit niet als vervelend te ervaren. Studiedruk hoort erbij en bereidt studenten voor op de druk die zij ook na de opleiding in de beroepspraktijk zullen ervaren.

Studenten van beide afstudeerrichtingen waarderen de prettige sfeer. Er is weinig competitie waardoor er een veilige omgeving ontstaat. Het panel vindt dit een positief punt. In het gesprek met de werkveldvertegenwoordiging van Muziektheater gaf een externe regisseur, volgens het panel terecht, aan dat dit niet representatief is voor de beroepspraktijk waar het een stuk harder aan toe gaat. Een aanbeveling is dan ook om de studenten iets vaker te confronteren met het harde werkveld. Dit kan bijvoorbeeld nadrukkelijker aan bod komen in de projecten en producties waarin studenten werken met een externe regisseur.

Sociale veiligheid en diversiteit

AMPA en Muziektheater besteden aandacht aan sociale veiligheid. Er is een code of conduct en er zijn vertrouwenspersonen. Ook is er een psycholoog betrokken bij de opleiding Muziek waar studenten terecht kunnen. De afstudeerrichtingen besteden op hun eigen manier, passend bij hun studenten, aandacht aan sociale veiligheid. Zo is er bij Muziektheater een musical opgevoerd rondom het thema #MeToo en is er onder andere een gedragscode en een in 2021 gestart project rondom sociale veiligheid.

Ook met betrekking tot diversiteit is er volgens de studenten nog het een en ander te winnen. Zij hebben de indruk voornamelijk les te krijgen van oudere blanke mannen, ook al blijkt dit, kijkend naar het personeelsbestand, niet waar. Zo is de helft van de docenten vrouw, en 1/3 jonger dan 50.

Docenten geven aan dat zij met elkaar praten over sociale veiligheid en diversiteit en geven aan dat het een ingewikkeld onderwerp is, maar dat het wel goed is dat het nu wordt besproken. Zij noemen het een 'wake-up call'.

Met betrekking tot diversiteit voert de AMPA het gesprek over de criteria die zij hanteert bij het aannemen van studenten. AMPA neemt studenten aan die goed zijn, maar wat is goed? Daar wordt nog met een westerse bril naar gekeken.

Praktijkgerichtheid

AMPA

Praktijkgerichtheid is essentieel voor AMPA. Het stelt studenten in staat om een eigen positie in de muziekwereld in te nemen. Interactie met de beroepspraktijk is hierin essentieel.

Praktijkgerichtheid krijgt daarom op verschillende manieren vorm binnen de opleiding:

- Voor de reguliere onderwijsactiviteiten werkt AMPA samen met partners uit de regio, in de vorm van projecten en masterclasses. Studenten doen zo via het onderwijs veel podiumervaring op.
- Via (gast)docenten en partners uit de regio (voor opdrachten, masterclasses en projecten).
- Via AMPATALK, wekelijkse inspiratielezingen van werkveldpartners.
- Via door studenten zelf georganiseerde concertreeksen.

Muziektheater

Ook bij Muziektheater komt de beroepspraktijk via verschillende kanten binnen:

- Studenten werken gedurende de opleiding aan verschillende voorstellingen, al dat niet onder begeleiding van een externe regisseur.
- Docenten (die allen ook werkzaam zijn in de beroepspraktijk) bieden studenten de mogelijkheid om via hen een netwerk te ontwikkelen en uit te breiden. Contact met gastdocenten draagt hier ook aan bij.
- Professionals als externe examinatoren. Na afloop van een examen vraagt de opleiding wat de expert vindt van het niveau van de studenten. De bevindingen worden binnen Muziektheater besproken en indien nodig wordt de inhoud van het programma aangepast.
- Muziektheater heeft geïnvesteerd in het opbouwen van duurzame relaties met het werkveld. Studenten merken dit onder andere in het M&M Café waarin zij in contact kunnen komen met deze relaties.
- Muziektheater organiseert workshops, masterclasses en auditietrainingen voor studenten met professionals uit de beroepspraktijk.

Onderzoek

De onderwijsprogramma's voor AMPA en Muziektheater kennen een expliciete en een impliciete onderzoekslijn, gericht op het ontwikkelen van een onderzoekende houding en onderzoekend vermogen.

Impliciet onderzoek gaat over het interpreteren van muziekstukken. Eerst begeleidt de docent studenten daarbij door de studenten feedback te geven op de interpretaties. In jaar vier doen studenten dit zelfstandig.

De expliciete onderzoekslijn is gericht op het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek. Het verrichten van onderzoek is daarbij niet het doel maar een middel om nieuwe kennis en inzichten op te doen. Het vormt de basis voor een onderzoekende houding voor studenten om te reflecteren op de huidige uitvoeringspraktijk en stimuleert studenten om na te denken over nieuwe uitvoeringspraktijken (de reflective practitioner).

Het auditpanel vindt het passend bij een muziekopleiding dat de nadruk in het ontwikkelen van onderzoekend vermogen ligt op de ontwikkeling van een onderzoekende houding.

Studenten van beide afstudeerrichtingen kunnen doorstromen naar de Master of Music. Om het vak onderzoek hier goed op aan te laten sluiten werken AMPA en Muziektheater aan een doorlopende leerlijn. Hier zijn de lector en het hoofd Research van de Master of Music bij betrokken.

AMPA

De expliciete onderzoekslijn wordt ieder jaar aangeboden in het vak Onderzoek en neemt, net zoals de rest van het programma, toe in complexiteit en zelfstandigheid. Van het ontwikkelen van basisvaardigheden als bronnen zoeken en refereren in jaar 1, via interpretatief onderzoek van het eigen repertoire naar het conceptueel kaderen van dat repertoire naar uiteindelijk een artistiek concept voor een programma dat de student in jaar 4 uitvoert. Studenten worden bij

het vak Onderzoek begeleid door een persoonlijk begeleider waar zij naartoe kunnen met hun vragen.

Muziektheater

Muziektheater heeft samen met Musicaltheater een gemeenschappelijke onderzoeks- en theorielijn ontwikkeld en geïmplementeerd, gericht op praktijkgericht en theoretisch onderzoek. In de eerste twee jaar ontwikkelt de student onderzoeksvaardigheden die hij vervolgens toepast in verschillende lessen (als musicalgeschiedenis en dramaturgie) om een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van het performen en maken. Ook is er veel aandacht voor de ontwikkeling van een onderzoekende houding door bijvoorbeeld personageonderzoek of onderzoek naar verschillende actiemethodes. Dit helpt studenten bij het ontwikkelen van ideeën en het zoeken naar oplossingen voor problemen die ze tegenkomen in de beroepspraktijk. Er zijn twee docenten aangesteld die de onderzoekslijn vormgeven. Studenten waarderen de begeleiding van deze docenten.

Internationale dimensie

De afstudeerrichtingen geven internationalisering beide op een andere manier vorm. AMPA is internationaal georiënteerd, met een Engelstalig programma en 60% internationale studenten.

Het Erasmusprogramma⁴ speelt een belangrijke rol bij internationale oriëntatie. Docenten geven les in het buitenland en andersom komen er buitenlandse docenten naar Nederland toe waarmee AMPA ook spreekt over de internationale standaarden en de kwaliteit van de opleiding. Ook brengen buitenlandse docenten de internationale beroepspraktijk bij AMPA binnen. Muziektheater is Nederlandstalig en het aantal buitenlandse studenten is beperkt. De buitenlandse studenten die de opleiding volgen komen voornamelijk uit België of Duitsland. Beheersing van de Nederlandse taal is namelijk een vereiste. De opleiding stimuleert buitenlandse instroom niet omdat er per jaar, conform KUO-afspraken⁵ en de verdeelsleutel binnen FHK, maar twaalf studenten mogen instromen. Wel heeft de opleiding contact met muziektheatervooropleidingen in België, met de Vlaamse musicalopleiding en met het Vlaamse werkveld. Zo komen studenten van Muziektheater wel in aanraking met het Vlaamse werkveld, studenten en alumni.

De internationale dimensie is bij AMPA heel nadrukkelijk aanwezig, mede door het grote aantal internationale studenten. Muziektheater kiest er bewust voor om de internationale dimensie beperkt te houden. Het auditpanel vindt de keuzes die beide opleidingen hierin hebben gemaakt passend en goed beargumenteerd.

Beide afstudeerrichtingen hebben de ambitie om te werken aan intercultureel bewustzijn. De opleiding onderzoekt momenteel hoe zij deze ambitie vorm kan geven. Daarnaast voert AMPA, in het kader van internationalization@home⁶ verschillende activiteiten uit met betrekking tot intercultureel bewustzijn, inclusie en diversiteit. Zo organiseert de opleiding rondetafelgesprekken, lezingen en activiteiten als internationale diners en concerten. Ook FHK-breed wordt er gewerkt aan het bevorderen van een dialoog rond intercultureel bewustzijn, onder andere door het opzetten van een International community platform dat deze dialoog moet bevorderen.

AMPA heeft de ambitie om internationale partnerschappen te intensiveren en uit te breiden. Hiervoor heeft de opleiding een coördinator aangesteld.

---

⁴ Dit is een initiatief van de Europese Commissie met als doel het stimuleren van uitwisseling tussen studenten binnen de Europese Unie

⁵ Afspraken die binnen het kunstonderwijs (KUO) zijn gemaakt over het aantal instromende studenten per opleiding.

⁶ Het opdoen van internationale en interculturele vaardigheden zonder naar het buitenland te gaan.

Engelstalig programma AMPA

Om aan te sluiten bij de internationale ambities van Fontys Hogeschool voor de Kunsten heeft AMPA zes jaar geleden de stap gemaakt van regionaal georiënteerd naar internationaal georiënteerd. Daarom geeft AMPA het onderwijsprogramma in het Engels en is de naam gewijzigd van Conservatorium naar Academy of Music and Performing Arts.

De opleiding biedt verschillende Engelse cursussen aan de docenten aan zodat iedereen een voldoende niveau heeft van de Engelse taal. Studenten die het auditpanel sprak waren tevreden over de kwaliteit van het Engels van de docenten.

Het auditpanel vindt de verschuiving van regionaal naar internationaal, en de naamswijziging, een passende beweging voor de opleiding omdat het een goede aansluiting is op de interculturele en internationale beroepspraktijk.

Buitenlandse studenten die het auditpanel sprak gaven aan dat zij goed geholpen zijn bij de start van de opleiding, een student gaf als voorbeeld dat hij via een docent woonruimte heeft gevonden. Ook kunnen buitenlandse studenten terecht bij het FHK International Office. Zij helpen studenten op weg met administratieve zaken rondom de opleiding.

Instroom, toelating en aansluiting

AMPA

Van over de hele wereld doen meer dan 200 kandidaten auditie voor AMPA. De toelatingsprocedure is door Corona aangepast. Alle kandidaten sturen eerst een presentatie op video in die wordt beoordeeld door een commissie van minimaal twee docenten. Voor de kandidaten die door mogen, volgt een theorietoets. Daarna bepaalt AMPA of de kandidaat wordt aangenomen. Het behalen van een taaltest Engels voor internationale studenten moet ervoor zorgen dat de Engelse taal van voldoende niveau is.

AMPA heeft twee eigen voortrajecten: de vooropleiding en de Young Musicians Academy.

Leerlingen van deze vooropleidingen moeten net als alle andere kandidaten auditeren voor toelating.

Muziektheater

De toelatingsprocedure van Muziektheater bestaat uit drie rondes. In de eerste ronde sturen kandidaten drie video's van een zang-, dans- en spelopdracht. Kandidaten die door zijn gaan naar de volgende ronde. Daarin worden kandidaten beoordeeld op zangtechniek, liedinterpretatie, spel en ontwikkelingsmogelijkheden op het gebied van dans en beweging. In de laatste ronde wordt ook de muziektheorie getoetst. Uiteindelijk worden maximaal twaalf studenten toegelaten.

Ook Muziektheater heeft verschillende vooropleidingen die in contact staan met de opleiding.

Auditoren merkten op dat het toelatingsproces zorgvuldig en met oog voor de kandidaten gebeurt. Wel raadt het panel aan om te kijken of de toelating zo kan worden ingericht dat kandidaten met een meer diverse achtergrond zich aanmelden.

Studiebegeleiding

Studiebegeleiding is een belangrijk onderdeel binnen de opleiding. Hiermee helpt de opleiding de studenten bij het maken van keuzes, reflecteren op gemaakte keuzes en stimuleren begeleiders studenten in het aannemen van een zelfstuderende houding. Studiebegeleiding is in handen van een mentor (bij AMPA) en van de studieloopbaanbegeleider (Muziektheater).

Vanwege de kleinschaligheid van de opleiding zijn daarnaast ook docenten (voornamelijk van artistiek-ambachtelijke vakken) nauw betrokken bij de begeleiding van de student. Studenten van AMPA en Muziektheater zijn tevreden over de studiebegeleiding, zij waarderen vooral de vertrouwelijke band. Uit de gesprekken die het auditpanel voerde met docenten/begeleiders en studenten merkte het panel op dat zij weten bij wie ze terecht kunnen. Ook zagen de panelleden de betrokkenheid van de begeleiders.

AMPA

Studiebegeleiding binnen AMPA gebeurt voornamelijk door de hoofdvakdocent, die voor de student naast docent ook vaak coach en inspirator is. De hoofdvakdocent focust zich op het ontwikkelen van de eigen artistieke identiteit van de student. Ook heeft iedere student een mentor (iemand die ook docent is aan de opleiding). Zij fungeren als vraagbaak voor de student en helpen hem onder andere met het maken van een planning. Ook letten zij op het welzijn van de student.

Ook heeft AMPA een toegepast psycholoog in dienst die studenten kan helpen bij mentale problemen.

Voor internationale studenten is er de Student Help Desk. Hogerejaars studenten helpen pas gestarte studenten met praktische zaken zoals het vinden van een bijbaan.

Muziektheater

Bij Muziektheater begeleidt de studieloopbaanbegeleider alle vier de jaren dezelfde groep studenten. Studiebegeleiding is gericht op de ontwikkeling van de professionele identiteit van de student en wordt afgestemd op de richting die de student op wil na zijn studie. Er is onder andere aandacht voor de studievoortgang, loopbaanoriëntatie en het evalueren van het eigen handelen.

Ook kunnen studenten indien nodig, gebruik maken van extra hulp zoals een psycholoog of decaan.

Personeel

AMPA en Muziektheater beschikken over voldoende, en inhoudelijk en onderwijskundig gekwalificeerde docenten. Alle docenten zijn didactisch bekwaam en beschikken over relevante beroepservaring. Ook brengen docenten studenten in contact met hun eigen netwerk. En omdat docenten zo dichtbij, of in, de beroepspraktijk staan, hebben zij regelmatig overleg met het management over actuele ontwikkelingen in het werkveld.

Vanwege de nabijheid van de beroepspraktijk investeren de afstudeerrichtingen qua professionalisering voornamelijk op onderwerpen die van belang zijn voor het uitvoeren en innoveren van het onderwijsprogramma, zoals:

- Gezamenlijk overleg, werk- en studiedagen en vakgroepvergaderingen.
- Stimuleren en faciliteren van scholingen en trainingen zoals BKE (Basiskwalificatie Examinering) en Engelse taal.
- Artistieke onderzoeken om bij te dragen aan de ontwikkeling van een onderzoekscultuur binnen FHK.
- Deelname aan (inter)nationale conferenties.

Docenten vinden dat zij voldoende ruimte krijgen om zichzelf te ontwikkelen. In gesprekken met de studieleader kunnen zij aangeven wat ze nodig hebben om hun taken goed uit te voeren.

Beide teams bestaan uit veel docenten met een kleine(re) aanstelling. De afstudeerrichtingen investeren in teamvorming, onder andere door bovengenoemde gezamenlijke overleggen. Het (door Corona) toenemende gebruik van MS Teams heeft hier ook aan bijgedragen, de teams overleggen nu vaker.

Studenten zijn erg tevreden over de kwaliteit van de docenten: het contact met de docenten is fijn en ontspannen.

Ook trekken de afstudeerrichtingen alumni aan om docent te worden bij de opleiding of gastlessen te verzorgen. Daarnaast werkt de opleiding regelmatig met gastdocenten van buiten de opleiding. Het panel vindt dat belangrijk met het oog op het binnenhalen van verschillende perspectieven. Het auditpanel is te spreken over de kwaliteit en de inzet van de docenten.

Voorzieningen

De Fontys Hogeschool voor de Kunsten heeft een eigen, voor hen ontworpen, complex waar ook de Concertzaal in is opgenomen. Dit complex beschikt over goed uitgeruste ruimten en voorzieningen, passend bij kunstopleidingen. Voorbeelden van deze ruimten en voorzieningen zijn: theater- en concertzalen, collegezalen, oefenruimten en project- en vergaderruimten.

De mediatheek verschaft studenten toegang tot boeken, partituren, literatuur, wetenschappelijke publicaties, tijdschriften et cetera.

AMPA beschikt daarnaast over een aantal specifieke ruimten met instrumenten en apparatuur en Muziektheater beschikt over muzieklokalen, spel- en dansstudio's, een muziekzaal en een klein theater.

Studenten zijn tevreden over de faciliteiten, al zouden er volgens een aantal AMPA studenten meer oefenruimten mogen zijn.

Weging en Oordeel

Beide onderwijsprogramma's zorgen ervoor dat alle beoogde leerresultaten aan bod komen in het programma. De basis van de zowel AMPA als Muziektheater is het ontwikkelen van artistiek-ambachtelijke vaardigheden op professioneel niveau. Ook de competenties creërend vermogen en omgevingsgerichtheid en de persoonsvorming van de student nemen een nadrukkelijke plaats in het onderwijsprogramma in.

Het auditpanel vindt het onderwijsprogramma van AMPA op orde. De opzet en inhoud zijn passend voor een muziekopleiding. Wel constateert het panel dat een sterkere eigen visie (zie aanbeveling standaard 1) ook ten goede gaat komen van het programma. Het panel vindt het programma van Muziektheater passend bij waar de studenten voor opgeleid worden. Zij weet welke eisen het traditionele werkveld stelt aan afgestudeerden en deze eisen komen terug in het programma.

Voor studenten van beide afstudeerrichtingen is voldoende ruimte om een eigen invulling aan het onderwijsprogramma te geven. Ook waarderen studenten de vriendelijke, niet competitieve sfeer erg. Een positief punt, maar niet volkomen realistisch voor de beroepspraktijk waar het een stuk harder aan toe gaat. Een aanbeveling is dan ook om de studenten iets vaker te confronteren met het harde werkveld.

Beide afstudeerrichtingen besteden aandacht aan sociale veiligheid

Beide afstudeerrichtingen kennen een expliciete en een impliciete onderzoekslijn. De nadruk in het onderzoek licht op het ontwikkelen van een onderzoekende houding. Dit is passend voor een muziekopleiding vindt het panel. Beide afstudeerrichtingen werken samen met de Master of Music aan een doorlopende onderzoekslijn zodat er op het gebied van onderzoek een goede aansluiting is tussen de bachelor en de master.

Muziektheater en AMPA hebben gaan op verschillende manieren om met internationalisering. Het auditpanel vindt de keuzes die beide afstudeerrichtingen hebben gemaakt passend en goed beargumenteerd.

Het onderwijsprogramma van AMPA is Engelstalig. Studenten zijn te spreken over het niveau van het Engels van docenten. Docenten kunnen Engelse cursussen volgen. Dat AMPA de keuze heeft gemaakt om internationaal te gaan vindt het panel passend bij de huidige beroepspraktijk. Studenten van AMPA en Muziektheater zijn tevreden over de studiebegeleider. Naast de studieloopbaanbegeleider, mentor of hoofdvakdocent is er ook een toegepast psycholoog waar studenten naartoe kunnen. Voor buitenlandse studenten is er een helpdesk waar zij heen kunnen voor hulp bij praktische zaken.

AMPA en Muziektheater beschikken over voldoende goed gekwalificeerde docenten met ruime ervaring in het werkveld. Beide teams bestaan uit veel docenten met een kleine(re) aanstelling. Mede door de opkomst van MS Teams hebben docenten nu meer contact met elkaar.

Studenten zijn erg tevreden over de kwaliteit van de docenten: het contact met de docenten is fijn en ontspannen.

De opleiding vraagt regelmatig alumni om docent te worden. Net als mensen van buiten de opleiding. Dit laatste vindt het panel belangrijk voor het binnenhalen van nieuwe perspectieven. Verder was het auditpanel, net als de studenten, te spreken over de kwaliteit en de inzet van de docenten.

De voorzieningen binnen FHK zijn passend voor een muziekopleiding. Studenten zijn hier dan ook tevreden over.

Het auditpanel komt voor deze standaard tot het oordeel 'voldoet' voor AMPA en Muziektheater.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Systeem van toetsen en beoordelen

Het toetsbeleid van de opleiding is vastgelegd in het toetsbeleid AMPA en toetsbeleid Muziektheater. In een competentiematrix staat voor beide afstudeerrichtingen de samenhang aangegeven tussen competenties, leerdoelen, onderwijsactiviteiten, toetsing en studiepunten. De opleiding ziet toetsing als een integraal onderdeel van het leerproces en zorgt ervoor dat toetsing in lijn is met de leerdoelen en de realisatie daarvan in het onderwijsprogramma. Door middel van toetsing bepaalt de opleiding steeds het niveau van de student (summatief), maar zorgt zij ook voor een waarderende (formatieve) beoordeling zodat de student weet hoe ver hij is in de beheersing van de competenties en leerdoelen. Formatieve toetsing (feedback) vindt met name plaats in de artistiek-ambachtelijke vakken en de ensembles, waar de student wekelijks feedback krijgt op zijn ontwikkeling. Summatieve toetsing heeft gevolgen voor de studievoortgang en wordt beoordeeld met een cijfer.

Beide afstudeerrichtingen hanteren een palet van verschillende samenhangende toetsen:

- Vaardigheidstoetsen meten of bepaalde artistiek-ambachtelijke vaardigheden correct worden uitgevoerd en kunnen de vorm hebben van een presentatie, optreden of voorstelling.
- Kennistoetsen (schriftelijk/mondeling) toetsen het niveau van beroeps- en vakgerichte kennis en kunnen bestaan uit open en gesloten vragen en uit een auditieve component.
- Opdrachten laten de relatie tussen theorie en de praktijk zien en kunnen bestaan uit geluids- of video-opnames of uit een werkstuk.
- Verslagen zijn reflectie- of evaluatieverslagen van activiteiten als masterclasses, workshops of projecten.
- Performance assessment Muziektheater beoordeelt het handelen en gedrag van een student bij een muziektheatervoorstelling voor publiek.
- Portfolio assessment is een instrument waarbij de student laat zien dat hij zich voldoende heeft ontwikkeld op verschillende competenties.

Individuele docenten of docententeams ontwikkelen de toetsen. Hierbij hanteert de opleiding het 'vierogen-principe', zowel bij het ontwerpen van de toets als bij het beoordelen ervan.

Bij vaardigheidstoetsen, voorstellingen, presentaties en portfolio-assessments zijn minimaal twee examinatoren betrokken die samen komen tot een eenduidige beoordeling die is vastgelegd in het beoordelingsformulier. Deze procedure maakt het mogelijk zo objectief mogelijk te beoordelen, al is de opleiding zich bewust van een bepaalde mate van subjectiviteit die inherent is aan het vakgebied.

Bij AMPA vindt toetsing plaats aan het eind van periodes 2 en 4. Daarnaast vindt in periode 4 ook een portfolio-assessment plaats waarin de student terugblijkt op zijn ontwikkeling van het afgelopen studiejaar.

Bij Muziektheater is het studiejaar verdeeld in drie trimesters en aan het eind van het eerste trimester vinden formatieve beoordelingsmomenten plaats. Aan het eind van periode 2 zijn er twee toetsweken waarin alle vakken worden getoetst behalve de eindvoorstelling. Die wordt de eerste drie jaar aan het eind van periode 3 beoordeeld.

Het toetsprogramma wordt jaarlijks afgestemd en geëvalueerd door het kernteam (AMPA) en adviesteam (Muziektheater) samen met de toetscommissie van de afstudeerrichting. Ook de opleidingscommissie wordt om input gevraagd en enquêtes worden uitgezet onder studenten. De evaluatie van toetsing en beoordeling verloopt volgens de PDCA-cyclus.

Het auditpanel heeft kennisgenomen van een aantal toetsen van beide afstudeerrichtingen en vindt deze toetsen en de bijbehorende beoordelingsformulieren passend bij het curriculum en het beoogde niveau. Vooral de toetsen van Muziektheater vond het auditpanel afgestemd op de

beroepspraktijk. Bij AMPA merkte het panel op dat de toetsing voornamelijk was gebaseerd op het ambacht vanuit de westerse klassieke muziektraditie. Het panel adviseert de opleiding om, gezien de internationale profilering, meer aandacht te besteden aan een niet-westerse perspectief.

Validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid.

Het auditpanel heeft geconstateerd dat beide afstudeerrichtingen er op verschillende manieren voor zorgen dat het toetsen en beoordelen op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier gebeurt. Voorbeelden hiervan zijn:

- Elke beoordeling wordt schriftelijk en mondeling onderbouwd wat de beoordeling voor de student transparant maakt.
- In studiehandleidingen vinden studenten per vak wat de leerdoelen zijn, wat de toetsinhoud is, de toetsvorm en wat er beoordeeld wordt. In de OER wordt de formele gang van zaken rond tentamens en examens beschreven en in het toetsrooster staat wanneer er wat getoetst wordt. Al deze documenten staan op het portal. Dit maakt het voor de studenten inzichtelijk wanneer er wat getoetst wordt.
- Toetsing is valide omdat de inhoud en de vorm van de toetsen passen bij de leerdoelen. De opleiding ervoor zorgt dat de toetsen alle leerdoelen dekken en daarmee aansluiten op het onderwijs. En ook zijn de beoordelingscriteria gebaseerd op de competenties. De toetsvorm en -inhoud zijn zoveel mogelijk gerelateerd aan de realiteit van de beroepssituatie.
  - De examencommissie ziet erop toe dat alle docenten toetsbekwaam zijn en blijven.

Studenten zijn over het algemeen tevreden over de toetsing en herkennen zich meestal in de beoordeling. Al zien zij, vooral bij de beoordeling van de artistiek-ambachtelijke vakken, wel soms de eerder genoemde subjectiviteit. Zo is voor hen niet altijd helder waarom zij bijvoorbeeld een '7' krijgen en geen '8'. Dit leidt ertoe dat studenten zich afvragen waarom binnen beide afstudeerrichtingen nog cijfers worden gegeven. Studenten die het auditpanel sprak zien liever dat er meer wordt gewerkt met 'behaald/niet behaald'. Desgevraagd geeft de opleiding aan dat zij ook graag wil werken met 'behaald/niet behaald', maar te maken heeft met een internationale context waarbij cijfers nog centraal staan: zo is een hoog cijfer voor het afstuderen voorwaarde om in een groot aantal landen tot een masteropleiding toegelaten te kunnen worden. Met behaald/niet behaald kan dat niet.

Examencommissie

De examencommissie ziet toe op het functioneren van het kwaliteitssysteem van toetsing en examinering. Ze stelt richtlijnen op en monitort deze.

Fontys Hogeschool voor de Kunsten (FHK) beschikt over een eigen examencommissie die bestaat uit een beleidskamer en drie uitvoerende kamers: kunsteducatie, muziek & design en theatre & dance. De beleidskamer bestaat uit de voorzitter van de examencommissie FHK, een secretaris, een extern lid en de voorzitters van de uitvoerende kamers. Onderwerpen die in de beleidskamer aan bod komen, hebben te maken met de kwaliteit van de opleiding en de borging van de kwaliteit van toetsing. De uitvoerende kamers bestaan uit leden van de betreffende opleidingen en behandelen individuele verzoeken van studenten, stellen geslaagden vast en adviseren over studieadviezen. Ook wijzen de uitvoerende kamers interne en externe examinatoren aan.

Het auditpanel sprak tijdens de audit met de voorzitters, en een lid, van de beleidskamers Muziek & Design (waar AMPA en Rockacademie onder vallen) en Theatre & Dance (waar Muziektheater onder valt). Het viel het auditpanel op dat de examencommissie zichzelf een meer volgende rol heeft gegeven. Zij houdt zich bijvoorbeeld niet bezig met de inhoud van toetsing (dat is bij de toetscommissie belegd, zie hieronder). Het panel beveelt de examencommissie aan om pro-actiever en meer beleidsadviserend op te treden zodat zij precies weet wat er speelt op het gebied van toetsing binnen de opleiding Muziek. Zo heeft de commissie geen zicht op de inhoud van de toetsing.

Beide afstudeerrichtingen hebben ook een eigen toetscommissie. Deze hebben als taak het monitoren van de kwaliteit van de ontwikkeling en uitvoering van toetsing. Zij adviseren waar nodig de docenten en leveren een bijdrage aan de verbetering van toetsing. Ook houdt de toetscommissie zich, samen met het management bezig met het ontwerpen van het toetsbeleid- en programma, het opstellen van toetsprocedures en het bewaken van de werkprocessen.

Bij Muziektheater hebben deze checks in 2020 geleid tot een aantal aanbevelingen die inmiddels zijn geïmplementeerd. Zo zijn er geen lessen meer in de toetsweken en worden er maximaal twee toetsen per dag afgenomen. Ook is het aantal summatieve toetsen sterk teruggebracht en is er meer aandacht voor feedback, feed up en feed forward.

Bij AMPA heeft de toetscommissie de schriftelijke feedback uit de beoordelingsformulieren van instrumentale/vocale en ensemble toetsen bekeken. Dit heeft geleid tot het ruimer inplannen van de toetsen zodat er meer tijd is om de feedback schriftelijk vast te leggen..

Toetsing in coronatijd

FHK heeft verschillende acties genomen om toetsing in coronatijd zoveel mogelijk door te laten gaan. De examencommissie heeft tijdens de eerste lockdown in maart 2020 een aantal kaders en aanwijzingen gepubliceerd om onderwijs en toetsing zoveel mogelijk door te laten gaan. Beide afstudeerrichtingen hebben de toetsing op basis van deze richtlijnen vormgegeven. Een aantal van de genomen maatregelen zijn:

- Vrijwel alle examens in 2020 en 2021 zijn op school live uitgevoerd zonder (of met weinig) publiek en werden live gestreamd. Studenten kregen veel extra individuele coaching en er was veel contact met de eindexamenkandidaten. (AMPA)
- Theorietentamens zijn inhoudelijk hetzelfde gebleven maar in plaats van fysiek in digitale vorm afgenomen in het studiejaar 2020-2021. (AMPA)
- Instrumentale en vocale tentamens zijn in voorjaar 2020 uitgesteld tot na de zomervakantie en allemaal live uitgevoerd in september/oktober 2020. (AMPA)
- Eindvoorstellingen en afstudeervoorstellingen vonden live plaats met weinig publiek (afhankelijk van de toegestane aantallen) en werden live gestreamd, of werden verplaatst naar een periode waarin minder of geen corona-beperkingen waren. (Muziektheater)
- Toetsing van praktijkvakken werd uitgesteld tot het moment dat het kon doorgaan zonder beperkingen of heeft in een beperkt aantal situaties in een andere vorm plaatsgevonden. (Muziektheater)

Het auditpanel vindt het FHK beleid omtrent corona passend en goed uitgevoerd door beide afstudeerrichtingen.

Afstuderen

AMPA

Het afstudeerprogramma van AMPA bestaat uit vier onderdelen:

- Examenconcert: dit is een optreden van 40-50 minuten. Daarnaast wordt ook het door de student gemaakte concertprogramma met toelichting en plan van aanpak beoordeeld, net als een reflectie door de student? op het concert en de ontvangen beoordeling.
- Interdisciplinair project: kan op verschillende manieren worden uitgevoerd. Een student kan bijvoorbeeld deelnemen aan een project van een andere FHK-academie of partner buiten FHK of een project uitvoeren dat is ontwikkeld door een derdejaars student.
- Theoretische verantwoording: dit is een analyse van één van de muziekstukken uit het examenconcert.
- Portfolio assessment: hierin legt de student de verbinding tussen het musiceren, interdisciplinariteit, ondernemerschap, zelfmanagement, de competenties en de toekomstige beroepspraktijk. Ook leveren ze aanvullend bewijs van de beheersing een aantal andere competenties op eindniveau en reflecteren ze op het examenconcert en carrièreplan. Met een gesprek met twee assessoren sluit de student het portfolio assessment af.

Op de competentie Didactisch vermogen na, komen alle competenties aan bod in het afstudeerprogramma op één of meerdere onderdelen. In de Graduation Guide vinden studenten precies welke competentie op welke onderdelen worden afgetoetst.

Een beoordelingscommissie beoordeelt het examenconcert. De commissie bestaat uit vakinhoudelijke deskundigen die hetzelfde referentiekader hanteren en daardoor dus dezelfde taal spreken. Ook heeft er een extern lid zitting in de commissie, die werkzaam is aan een andere muziekopleiding. De dialogen die in de beoordelingscommissies plaatsvinden zorgen voor kalibratie en een evenwichtige beoordeling met ruime feedback.

Muziektheater

Het afstudeerprogramma van Muziektheater bestaat uit twee onderdelen:

- Het performance assessment: een afstudeervoorstelling, onderbouwd door een artistieke verantwoording, regieconcept en productioneel concept (de begroting). Studenten kunnen alleen een voorstelling maken of gezamenlijk (dan dient de voorstelling langer te duren).
- Het portfolio assessment: dit is de beoordeling en presentatie van het portfolio. Belangrijk onderdeel van het portfolio is de verslaglegging van het ontwikkelproces van de afstudeervoorstelling. Dit onderdeel sluit de student af met een portfoliogesprek met twee assessoren.

Alle competenties komen (soms meerdere keren) aan bod in het afstudeerprogramma.

Studenten zien in de afstudeerhandleiding precies wanneer welke competenties getoetst worden.

Studenten kunnen een verzoek doen aan de studieleider om een hoofdrol in een professionele productie aan te laten merken als afstudeervoorstelling. De studieleider overlegt dit met de examencommissie en het kan zijn dat de student een aanvullende opdracht moet doen om aan te tonen dat hij alle competenties op startbekwaam niveau beheerst.

In de beoordelingscommissie van de afstudeervoorstelling zit, net als bij AMPA, een extern lid. Na het optreden geeft ieder lid aan wat hij van de voorstelling vond en komen zij gezamenlijk tot een beoordeling.

De student reflecteert op de ontvangen feedback in het portfolio.

Het auditpanel heeft verschillende afstudeerdossiers doorgenomen van beide afstudeerrichtingen (zie verder standaard 4) en heeft ook gekeken naar de beoordelingen van de eindwerken. Voor beide afstudeerrichtingen vonden de auditoren de beoordelingen herkenbaar en navolgbaar. Wel vindt het panel de beoordelingen van beide afstudeerrichtingen soms wat aan de hoge kant. En ondanks dat het niveau van deze studenten hoog is, laat een te hoge beoordeling weinig ruimte over voor suggesties voor doorontwikkeling. Dat is zonde aldus het panel.

Weging en Oordeel

AMPA en Muziektheater beschikken over een eigen toetsbeleid. In een competentiematrix staat voor beide afstudeerrichtingen de samenhang aangegeven tussen competenties, leerdoelen, onderwijsactiviteiten, toetsing en studiepunten. Het auditpanel heeft een aantal toetsen van beide afstudeerrichtingen bekeken en vindt deze toetsen en de bijbehorende beoordelingsformulieren passend bij het curriculum en het beoogde niveau. Wel benadrukt het panel het belang van het toetsen van alle soorten muziek, passend binnen het AMPA-profiel. De opleiding zorgt er op verschillende manieren voor dat het toetsen en beoordelen op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier gebeurt.

FHK-breed is er een examencommissie die toeziet op het functioneren van het kwaliteitszorgsysteem van toetsing en examinering. Daarnaast hebben beide afstudeerrichtingen ook een eigen toetscommissie die de kwaliteit van de ontwikkeling en uitvoering van toetsing monitoren. Het panel raadt de examencommissie aan om pro-actiever op treden, tijdens de auditgesprekken bleek dat de commissie met name reactief handelt. Het panel bekeek ook de beoordelingen van het afstudeerdossier en vond deze herkenbaar en navolgbaar. Wel was de beoordeling soms iets te hoog, waardoor er voor de student minder ruimte is voor suggesties voor doorontwikkeling.

Het auditpanel vindt de toetsing en beoordeling van voldoende niveau en komt daarmee tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 3.

4.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Eigen oordeel auditpanel over het gerealiseerde niveau

Het auditpanel bestudeerde van tien (zeven van het oude profiel en drie van het nieuwe profiel) studenten van AMPA en van vier studenten Muziektheater⁷ de afstudeerdossiers. De AMPA dossiers bestaan uit het examenconcert, interdisciplinair project, theoretisch examen en het portfolio assessment. De dossiers van Muziektheater bestaan uit een performance assessment (afstudeervoorstelling) en een portfolio assessment.

AMPA:

Het auditpanel vindt alle bekeken eindwerken van hbo-bachelorniveau. Het panel merkte op dat de eindexamens veelal wat traditioneel waren, veilige keuzes aldus het panel. Het panel zag ondernemerschap duidelijk terug komen in de examens door bijvoorbeeld de organisatie van een concert of studenten die al een eigen cd en/of website hebben. Het interdisciplinaire karakter van de opleiding kwam in sommige examens iets minder goed naar voren. Deze bevindingen betreffen eindwerken van studenten die in het oude profiel zijn afgestudeerd. Het panel zag in de bekeken eindwerken van het nieuwe profiel dat deze eindwerken minder traditioneel waren. Dit kon het panel waarderen. De eindwerken waren interactief, goed uitgewerkt en het theoretische kader was goed. Een van de eindwerken vond het panel interdisciplinair wat mager. Wel vindt het panel dat de opleiding met de nieuwe aanpak op de goede weg is.

Het panel was te spreken over de kwaliteit van de reflectie van de studenten op het eigen werk. Zij vonden de reflecties over het algemeen helder en realistisch over de eigen kwaliteiten en kansen.

Muziektheater

Het panel vond de bekeken eindwerken van hbo-bachelorniveau en roemde ook hier het niveau van de reflectie van de studenten. Het panel zag duidelijk terug dat de competenties goed afgestemd zijn op wat het werkveld vraagt van een pas afgestudeerde student Muziektheater. Eén van de eindwerken betrof Muziektheater klassiek (de afstudeerrichting die nu is ondergebracht bij AMPA). Het is volgens het panel terecht dat de klassieke tak van Muziektheater wordt ondergebracht bij AMPA, omdat het auditpanel zag dat het eindwerk van muziektheater klassiek daar beter bij paste.

Functioneren in de praktijk

Studenten AMPA geven aan dat zij na de opleiding voldoende toegerust zijn om aan de slag te gaan in de beroepspraktijk. Uit alumni-onderzoek blijkt dat de meeste studenten werkzaam zijn in de muziekwereld als bijvoorbeeld uitvoerend musicus, dirigent, arrangeur, docent. Alumni zijn veelal zelfstandig ondernemers.

Ook studenten Muziektheater hebben een zachte landing in het werkveld na, of soms al voor, het afstuderen. Alumni geven aan dat de opleiding hen goed voorbereid op de beroepspraktijk. Het merendeel van de alumni is werkzaam in het muziektheaterwerkveld en werkt mee aan professionele musicals, in centra voor kunsteducatie of bij productiehuisen. Studenten zetten hun artistiek-ambachtelijke kwaliteiten (zang, spel en dans) ook los in, Zo spelen studenten

---

⁷ Daarnaast heeft het panel ook van acht studenten Rockacademie afstudeerdossiers bekeken wat het totaal brengt op twintig eindwerken voor de opleiding Muziek.

bijvoorbeeld in tv-series, films, toneel- en theaterstukken, zingen in een koor of doen nasynchronisatie voor series.

De opleiding Muziek onderhoudt regelmatig contact met de alumni. Doordat de muziekwereld niet zo groot is komen opleiding en alumni elkaar regelmatig tegen. Alumni worden onder andere uitgenodigd voor optredens, workshops en concerten en worden gevraagd om gastlessen of masterclasses te geven.

Weging en Oordeel

Het auditpanel bestudeerde tien afstudeerdossiers van AMPA en vier van Muziektheater. De panelleden merkten op dat de dossiers voor beide afstudeerrichtingen van hbo-bachelorniveau zijn. Ook was het panel erg te spreken over de kwaliteit van de reflectie van de student op het eigen werk. Er zaten ook wat verschillen tussen beide afstudeerrichtingen. Zo vond het panel een aantal eindwerken van AMPA, die in het oude profiel zijn afgestudeerd, wat traditioneel. Over de bekeken eindwerken van het nieuwe profiel waren de auditoren enthousiast en alle bekeken eindwerken zijn van voldoende niveau.

Het is volgens het panel terecht dat de klassieke tak van Muziektheater wordt ondergebracht bij AMPA, omdat het auditpanel zag dat het eindwerk van muziektheater klassiek daar beter bij paste.

Dat de afgestudeerden beschikken over het beoogde bachelorniveau blijkt ook uit de tevredenheid van alumni en het werkveld over de afgestudeerden. Studenten geven aan dat zij na de opleiding voldoende toegerust zijn om aan de slag te gaan in de beroepspraktijk en hebben ook bijna allemaal een zachte landing in het werkveld.

Het auditpanel komt voor deze standaard voor beide afstudeerrichtingen tot het oordeel 'voldoet'.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het auditpanel trof twee stevige afstudeerrichtingen. AMPA, een academie met een nieuw curriculum, waar naast de beheersing van het eigen instrument ook het spelen in een ensemble, interdisciplinaire interesse en een ondernemende en onderzoekende houding centraal staan. En Muziektheater, een kleinschalige, gespecialiseerde opleiding met de focus op de ontwikkeling van de vocale kwaliteiten van de studenten.

Waar AMPA zich moet verhouden tot een continu veranderend werkveld, speelt Muziektheater goed in op de verwachtingen van het meer traditionele werkveld.

Het panel merkte dat AMPA haar visie, en de doorwerking die dat heeft in het programma verder aan kan scherpen om nog beter aan te sluiten op het werkveld. Het betrokken en kundige docententeam, de tevredenheid onder de studenten en het werkveld en het hbo-bachelorniveau van de afstudeerders maken dat het panel tot een positief oordeel komt voor AMPA.

Muziektheater is volgens het panel een opleiding die goed aansluit op wat het werkveld van afstudeerders verwacht. En ook hier viel het betrokken docententeam, de tevredenheid van de afstudeerders en het voldoende eindniveau het panel op. Het panel komt dan ook voor Muziektheater tot een positief oordeel.

6. AANBEVELINGEN

- AMPA: ga aan de slag om jullie visie, die jullie concreet op papier hebben staan, over de volle breedte uit te werken in de opleiding.
- AMPA: jullie vragen naast alumni ook mensen van buiten de opleiding als gastdocent. Blijf dit doen zodat er verschillende perspectieven de opleiding binnen komen. Zorg dat je helder hebt wat je zoekt.
- Structureer het contact met het werkveld meer, zodat input niet verloren gaat. Denk daarbij ook aan kritische partijen (die niet verbonden zijn als partner aan school).
- Opleiding: Confronteer studenten tijdens de opleiding vaker met het harde, competitieve werkveld.
- Opleiding: laat de examencommissie proactiever en meer beleidsadviserend optreden, zodat zij precies weet wat er speelt op het gebied van toetsing binnen de opleiding Muziek.

BIJLAGE I**Scoretabel**

Scoretabel paneloordelen Fontys Hogescholen hbo-bacheloropleiding Muziek Afstudeerrichtingen Academy of Music and Performing Arts (AMPA) en Muziektheater voltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	Voldoet
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Voldoet
Standaard 3. Toetsing	Voldoet
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	Voldoet
Algemeen eendoordeel	Positief

BIJLAGE II   Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling t.b.v. hbo- bacheloropleiding Muziek – Fontys Hogescholen / Fontys Hogeschool voor de Kunsten – 22 en 23 juni 2022

Woensdag 22 juni AMPA en Muziektheater

Tijd	Programmaonderdeel
8:15 – 8:30	Ontvangst
8:30 – 9:30	Vooroverleg panel
9:30 – 10:30	Introductie FHK, AMPA, Muziektheater en Rockacademie Gesprek met management FHK en studieleiders AMPA, Muziektheater en Rockacademie
10:30 – 11:15	Gesprek met studenten AMPA en Muziektheater
11:30 – 12:15	Gesprek met docenten AMPA en Muziektheater
12:15 – 13:00	Lunch, inzien materiaal
13:15 – 14:15	Rondleiding en presentaties studenten AMPA en Muziektheater
14:30 – 15:15	Gesprek met werkveld/alumni
15:30 – 16:15	Gesprek met examencommissie
16:15 – 17:15	Overleg panel
17:15 – 17:30	Voorlopige terugkoppeling AMPA/Muziektheater (alleen voor MT/studieleiders)
17:30 – 18:00	Ontwikkelgesprek AMPA/Muziektheater

Doonderdag 23 juni Rockacademie

Tijdstip	Programmaonderdeel
8:45 – 10:15	Vooroverleg panel
10:15 – 10:30	Introductie Rockacademie door studieleider
10:45 – 11:30	Gesprek met studenten Rockacademie
11:45 – 12:30	Gesprek met docenten Rockacademie
12:30 – 13.15	Lunch, inzien materiaal
13:15 – 14:00	Rondleiding / presentaties
14:15 – 15:00	Gesprek met werkveld/alumni
15:00 – 16.00	Overleg panel
16.00 – 16:15	Terugkoppeling opleiding Muziek - AMPA, Muziektheater & Rockacademie
16:15 – 16:45	Ontwikkelgesprek Rockacademie

NB. In verband met de privacywetgeving zijn hier uitsluitend de functies/rollen van gesprekspartners opgenomen. De namen van de gesprekspartners zijn bij de secretaris van het auditpanel bekend.

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland' van september 2018. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het auditpanel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het auditpanel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

De secretaris lichtte het auditpanel voorafgaand aan de visitatie uitgebreid voor over het beoordelingskader en de -procedure en over de van hen verwachte attitude voor, tijdens en na de visitatie. Tevens zorgde de secretaris voor een kalibratie van het auditpanel door de interpretatie van de standaarden, de oordelen en de beslisregels door te nemen. Tijdens het audittraject bewaakte de secretaris de correcte procesgang, zag erop toe dat het oordeel van het auditpanel conform het kader tot stand kwam en ondersteunde het proces van de oordeelsvorming.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de betreffende opleiding. Voorafgaand aan het locatiebezoek vond een voorbereidend intern paneloverleg plaats waarin het auditpanel het informatiedossier en de onderliggende documenten besprak. Bovendien zijn de bevindingen van het auditpanel over de eindwerken tijdens het vooroverleg onderling gedeeld.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Het auditpanel bood studenten, docenten en andere betrokkenen bij de opleiding die niet waren opgenomen in het programma van het locatiebezoek, de gelegenheid om zaken onder de aandacht te brengen die zij van belang achten voor de beoordeling. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding de mogelijkheid daartoe tijdig en op correcte wijze bij hen onder de aandacht heeft gebracht en hen heeft geïnformeerd over hoe zij contact konden opnemen met de secretaris van het auditpanel. Het auditteam ontving geen reacties.

Afstemming deelpanels binnen het cluster

De visitatie binnen dit cluster is uitgevoerd door de visitatiebureaus Hobéon en AeQui waarbij Hobéon vier hogescholen en AeQui één hogeschool heeft beoordeeld. Gedurende het traject hebben de voorzitters van de betrokken kernpanels met elkaar afgestemd over de opzet en de focuspunten van de audits.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een standaard 'voldoet', 'voldoet ten dele' of 'voldoet niet' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, September 2018'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding. Het eindoordeel over de opleiding luidt: 'positief', 'positief onder voorwaarden' of 'negatief'.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende beoordelingskader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Beperkte opleidingsbeoordeling

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief indien alle standaarden 'voldoet' scoren.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief onder voorwaarden indien Standaard 1 voldoet en maximaal twee standaarden een 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval negatief indien:

- een of meer standaarden 'voldoet niet' scoren
- standaard 1 'voldoet ten dele' scoort
- een of twee standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- drie of meer standaarden 'voldoet ten dele' scoren.

BIJLAGE III

Lijst geraadpleegde documenten

- Zelfevaluatie-rapport AMPA en Muziektheater.
- Opleidingsprofiel Muziek 2017.
- Graduations Guide AMPA.
- Afstudeerhandleiding Muziektheater.
- Overzicht docenten AMPA.
- Overzicht docenten Muziektheater.
- Schematisch programma-overzicht.
- Onderwijs- en examenregeling – OER/TER Muziektheater en AMPA.
- Toetsbeleid AMPA 2021-2022.
- Toetsbeleid Muziektheater.
- Overzichtslijst van alle recente eindwerken (of van portfolio's / werkstukken waaruit het door de student bereikte eindniveau kan worden afgeleid).
- Jaarverslag examencommissie en verslag opleidingscommissie.
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal.
- FHK flyers Reinventing FHK.
- Didactisch concept AMPA.
- Didactisch concept Muziektheater.
- Factsheet AMPA.
- Curriculum AMPA Year 1-2-3-4 2021-2022.
- Research Guides AMPA.
- Competentiematrix AMPA 2021-2022.
- AMPA Mission Vision Innovation Agenda_Nov2021
- Aanbevelingen 2016 en vervolgcities.
- Competenties en prestatie-indicatoren Muziektheater cohort 2018 en eerder.
- Muziektheater competentieset vanaf 2019-2020.

Het panel heeft van veertien studenten de eindwerken bestudeerd.

Om redenen van privacy zijn de namen van afgestudeerden en hun studentnummers van wie het panel de eindwerken heeft bekeken niet opgenomen in deze rapportage. Namen van de afgestudeerde studenten, hun studentnummer evenals de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditpanel.

BIJLAGE IV   Panelsamenstelling

Op 23 maart 2022 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de opleiding Muziek van Fontys Hogescholen, onder het nummer PA 1131. Deze opleiding behoort tot onderstaande visitatiegroep.

Naam visitatiegroep:	HBO Bachelor Muziek groep 1
-------------------------	-----------------------------

De secretaris van het auditpanel beschikt over nadere informatie over de samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemde visitatiegroep zijn ingezet.

In onderstaande tabel volgen korte functiebeschrijvingen van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam	Rol	Korte functiebeschrijvingen
drs. J.E.J. Rutten	Voorzitter	Zelfstandig adviseur, verkenner, kwartiermaker, bestuurder en toezichthouder bij Kwaliteit voor Onderwijs en gecertificeerd lead auditor.
B.J.J. Palinckx	Lid	Artistiek directeur Festival November Music
C. Witteveen		Saxofonist, componist, producer, artistiek leider, directeur en docent.
F. Teunisse	Lid	Artistiek leider Asko Schönberg en Slagwerk Den Haag.
C. Egbers	Studentlid	Afgestudeerd aan de Bachelor Popmuziek van ArtEZ.
J. Koot	Secretaris	NVAO getraind voorzitter en adviseur bij Hobéon.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Hobéon

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag
+31 (0)70 30 66 800
info@hobéon.nl
www.hobéon.nl